

Spis treści

Wstęp..... 11

I. TEORETYCZNE ASPEKTY ZASPOKAJANIA POTRZEB I STWARZANIA SZANS DLA OSÓB Z
ODCHYLENIAMI OD NORMY 15

Władysław Dykcik

Nowe orientacje i perspektywy badawcze pedagogiki specjalnej dla systemowego wspomagania osób
niepełnosprawnych..... 17

Jadwiga Kuczyńska-Kwapisz

Kształcenie nauczycieli a polityka włączania dzieci i młodzieży niepełnosprawnej do
ogólnodostępnych placówek oświatowych..... 47

Jerzy Stochmiałek

Edukacja i zatrudnienie osób niepełnosprawnych w krajowej i europejskiej polityce społecznej 55

Czesław Kosakowski

Praktyki w kształceniu pedagogów specjalnych 67

Franciszek Wojciechowski

Wsparcie - wspomaganie instytucjonalne w procesie rehabilitacji..... 79

Aniela Korzon

Wychowanie religijne dzieci niepełnosprawnych 91

Elżbieta M. Minczakiewicz

Dziecko z zespołem Downa darem czy trudnym problemem w rodzinie?..... 99

Ewa Górniewicz

Konflikt potrzeb jako źródło analiz procesu kształcenia integracyjnego osób niepełnosprawnych .. 109

Amadeusz Krause

Współczesne przeszkody w realizacji „szans” pedagogiki specjalnej..... 119

Hanna Żuraw

Strategie uczestnictwa w kulturze w doświadczeniu egzystencjalnym osób niepełnosprawnych ..127

Krystyna D. Rzedzicka

Nauczycielska relacja z Innym w pedagogice specjalnej..... 143

Alicja Kozubska

Humanizacja relacji edukacyjnych jako czynnik wspierający proces integracji ... 153

Krystyna Barłóg

Efekty funkcjonowania osób pełno- i niepełnosprawnych w płaszczyźnie inter-
i interpersonalnej..... 163

Julita Wróbel

Potrzeba wczesnej interwencji w przypadku zaburzeń dziecka związanych z wycofywaniem się z
kontaktów społecznych..... 175

Krystyna Baranowicz

Z badań nad osobowością nauczycieli wspierających rozwój dzieci ze specjalnymi potrzebami
edukacyjnymi..... 191

Katarzyna Bieńkowska-Robak

Zadania pedagoga specjalnego w szkole integracyjnej..... 201

Sławomira Sadowska

Refleksje pedagoga specjalnego na tle zmian w polskiej edukacji..... 205

Jacek Błeszyński

Problemy adopcji dziecka z zaburzeniami rozwojowymi 217

Maciej Jabłoński

Pytania o andragogikę osób z niepełnosprawnością umysłową..... 229

Michał Ostrowski

Droga osoby niepełnosprawnej do wykształcenia wyższego - refleksje autobiograficzne 239

Beata Borowska-Beszta

O strategiach badań jakościowych / Stradleya w pedagogice specjalnej..... 247

Stefan Januszczyk

Integrowanie poczynań specjalistów jako szansa na skuteczniejszą rehabilitację . . 259

II. SYSTEMOWE ROZWIĄZANIA PROBLEMU ZASPOKAJANIA POTRZEB OSÓB Z ODCHYLENIAMI OD
NORMY..... 265

1. Zagadnienia ogólne265

Ewelina Jutrzyna

Edukacja artystyczna jako szansa kreatywności osób niepełnosprawnych 267

Katarzyna Kuropatwa

Zaspokajanie wyjątkowych potrzeb uczniów..... 277

Mirosława Żmudzka

Refleksyjność postawą edukacyjnego działania w procesie integracji..... 289

Urszula Byczkowska, Sylwia Nosarzewska

Niepełnosprawność i osoba niepełnosprawna w opiniach studentów różnych kierunków studiów -
implikacje dla koncepcji kształcenia..... 299

Monika Gołubiew-Konieczna

Program wychowawczy szkoły narzędziem wspierania integracji w placówce edukacyjnej..... 309

Kazimierz Kopczyński, Anna Sobczak

Potrzeby rozwijania zainteresowań 319

Piotr Plichta, Jacek Pyżalski

Depersonalizacja jako przeszkoda w zaspokajaniu potrzeb wychowanków placówek kształcenia
specjalnego 327

Małgorzata Sekułowicz

Integracja przedszkolna dzieci a postawy rodziców wobec osób niepełnosprawnych . 333

Małgorzata Kowalska-Kantyka

Rola stowarzyszeń w aktywizowaniu osób niepełnosprawnych 343

Anna Nowak

Bezrobocie osób niepełnosprawnych na przykładzie województwa śląskiego..... 353

2. Osoby z niepełnosprawnością intelektualną..... 363

Helena Łaś

Postawy młodzieży z upośledzeniem umysłowym w stopniu lekkim oraz z normą intelektualną wobec
małżeństwa i rodziny..... 365

Anna Wojnarska

kompetencje językowe dzieci z obniżoną sprawnością intelektualną..... 373

Aleksandra Zawiaślak

Rodzinne uwarunkowania rozwoju w retrospekcji osób upośledzonych umysłowo w stopniu lekkim385

Agnieszka Lachowicz, Beata Sul

Preferowane wartości życiowe uczniów z lekkim upośledzeniem umysłowym wyrazem dążeń do autonomii..... 393

Izabela Fornalik

Potrzeby osób z niepełnosprawnością intelektualną w okresie adolescencji a możliwość ich realizacji..... 405

Teresa Żółkowska

Poczucie wsparcia społecznego dorosłych osób z niepełnosprawnością intelektualną a poziom ich aktywności społecznej 413

Beata Cytowska

Realizacja obowiązku szkolnego przez dzieci i młodzież z głęboką niepełnosprawnością intelektualną..... 423

Iwona Chrzanowska

Uczeń z upośledzeniem umysłowym w szkole ogólnodostępnej 433

Agnieszka Żyta

Kształcenie osób z głębszą niepełnosprawnością intelektualną - pomiędzy teorią a praktyką....449

Danuta Kopeć

Czynniki warunkujące efektywność terapii zachowań samouszkodzających osób z głębszą niepełnosprawnością intelektualną..... 461

Marzena Dworznikowska

Indywidualny program edukacyjny szansą poszerzania autonomii osób z głębszym upośledzeniem umysłowym..... 471

Ryszard Popowski

Amatorski zespół muzyczny - miejsce rozwoju i pracy osób niepełnosprawnych intelektualnie... 477

Kazimiera Nowak-Lipińska

Na antypodach płciowości - wielowymiarowość zachowań homoseksualnych osób z głębszą niepełnosprawnością intelektualną..... 483

Dariusz Kijak

Możliwości przewyższania stereotypów na temat seksualizmu upośledzonych umysłowo499

3. Osoby z zaburzeniami sensorycznymi..... 509

Kazimiera Krakowiak

Metoda fonogestów jako szansa na pełne i wszechstronne wykształcenie osób niesłyszących... 511

Bogdan Szczepankowski

Wspomaganie przez placówki edukacyjne dla niesłyszących wczesnej diagnozy zespołu Ushera..... 527

Ursula Horsch, Sascha Bischoff, Christiane Frautz

O sytuacjach obciążających rodziców dzieci z wadą słuchu 535

Ewa Kulczycka

Stymulacja rozwoju małego dziecka niesłyszącego..... 541

Ursula Horsch, Christiane Frautz, Sascha Bischoff

Wczesna rehabilitacja dzieci z Cochlear Implant 551

Sylwia Malinowska, Dorota Podgórska-Jachnik

Rozwijanie pola semantycznego wyrazów a wspomaganie rozwoju językowego

dzieci z uszkodzonym słuchem.....557

Paweł Cylulko

Muzykoterapia widomych i słabo widzących dzieci - podejście integracyjne czy segregacyjne 569

Marzenna Zaorska

Potrzeby edukacyjne i rehabilitacyjne dzieci z zaburzeniami złożonymi – okres wczesnego

rozwoju579

4. Osoby z chronicznymi chorobami i dysfunkcją narządu ruchu..... 593

Józef Binnebesel

Percepcja czynników wspierających i utrudniających hospitalizację dziecka z chorobą nowotworową..... 595

Bernardeta Szczupał

Obraz własnej osoby i aspiracje oraz plany życiowe młodzieży niepełnosprawnej ruchowo w zakładzie leczniczym 601

Barbara Olszewska, Beata Jachimczak

Kształcenie dzieci przewlekłe chorych..... 611

Jolanta Ostasz

Trudności w zakresie zachowania przystosowawczego dzieci z zespołem mózgowego porażenia dziecięcego w młodszym wieku szkolnym - implikacje dla praktyki..... 619

Katarzyna Ćwirynkało

Percepcja pracy przez osoby niepełnosprawne ruchowo..... 629

5. Osoby z autyzmem..... 637

Marta Fydrych-Gzyl

Technika posługiwania się symbolami PCS jako alternatywna metoda porozumiewania się dziecka autystycznego ze światem..... 639

Barbara Winczura

Nauka myślenia o myśleniu i rozumienia emocji w pracy z dzieckiem autystycznym645

III. SYSTEMOWE ROZWIĄZANIA W RESOCJALIZACJI SZANSĄ DLA OSÓB NIEDOSTOSOWANYCH SPOŁECZNIE 655

Barbara Kowalska-Ehrlich

Młodzi sprawcy przestępstw..... 657

Stanisław Lipiński

Potrzeby psychiczne u nieletnich niedostosowanych społecznie w aspekcie ich moralnego rozwoju..... 669

Stanisława Mihilewicz

Zachowania agresywne nieletnich - izolacja czy integracja?..... 677

Mariusz Sztuka

Marginalizacja, segregacja, wykluczenie - elementy współczesnego kontekstu praktyki resocjalizacyjnej 689

Danuta Kaś

Dylematy procesu resocjalizacji skazanych 701

Sławomir Przybyliński

Podkultura więzienna jako istotny czynnik dezorganizujący izolowane życie osób inkarcerowanych 709

Lidia Pustkowiak

Efektywność resocjalizacyjna systemu probacji w Polsce..... 719

Tadeusz Sakowicz

Dysfunkcjonalność rodziny a resocjalizacja społecznie wykończonych 729